

cerede øl med 11 Platograder eller lidt over, uden at den gennemsnitlige alkoholprocent dog afviger afgørende fra den danske.

De fordele, som danskerne har ved at købe øl og sodavand i Tyskland, reduceres når den tyske dåsepant bliver håndhævet. Håndhævelse af den tyske dåsepant forventes at føre til, at danskernes grænsehandel i Tyskland reduceres fra nu omkring 90 mio. liter til omkring 55 mio. liter, heraf ca. 35 mio. liter øl i genbrugsflaske og ca. 20 mio. liter øl på dåse.

Selv om dåsepantet endnu ikke håndhæves effektivt, har de nye tyske pantregler sandsynligvis allerede trukket i retning af lavere grænsehandel. Ølafgiftsindtægterne i årets første 8 måneder er omkring 5 pct. højere end i samme periode året før. Det er dog endnu for tidligt at konkludere, at grænsehandlen for alvor er vendt. Indførelsen af dåsepantet i Tyskland – håndhævet eller ej – har nemlig været fulgt af fald i prisen på de danske øl, der sælges i Tyskland. Tidligere syntes priserne at være koordineret mellem de tyske grænsehandelsbutikker, og den tyske detailavance har været højere end den danske. Denne koordination af priserne synes at være brudt sammen, hvilket kan beregnes at ville øge grænsehandlen.

Oplysningerne om grænsehandlen med sodavand er meget mere usikre. Grænsehandlen er sandsynligvis steget ved den danske forhøjelse af afgiften for et par år siden, men 1. oktober 2003 er afgiften igen sat ned. Også for sodavand vil håndhævelse af tysk pant have en mærkbar virkning på grænsehandlen.

Nærmere om konkurrencen

Det danske marked for mærkevarer øl er domineret af meget få danske producenter. I det indre marked er der dog mange andre producenter. Konkurrencen for øl begrænses dog af forskellige barrierer. Nogle kan der ikke gøres så meget ved, som f.eks. at øl er en omfangsrig vare i forhold til prisen, og transport over længere afstande derfor forholdsvis dyr. Det favoriserer lokale bryggerier både her og i udlandet. Men der er også nogle af barriererne, der skyldes særlig dansk regulering. Nationale producenter har lettere ved at tilpasse sig særlige nationale regler end udenlandske ditto.

En af barriererne er den danske ølafgiftsskala, der er opdelt i skatteklasser. Langt hovedparten af den danskproducerede øl holder sig inden for skatteklasse 1, uden at nå op i skatteklasse 2. De udenlandske ølmærker er imidlertid ikke udviklet under hensyn til særlige danske skatteklasser, og når i praksis i mange tilfælde op i skatteklasse 2. Hermed bliver afgiften ca. 29 pct. højere end for dansk øl, mens alkoholindholdet måske kun er 10 pct. højere.

Af udenlandsk øl betales der derfor efter det nuværende system en u hensigtsmæssig høj afgift.

Afgiftsklasserne er i øvrigt også med til at opdele markedet i Danmark. Klasse 2-øl sælges således med en helt anden avance og på andre måder end klasse 1-øl, selvom omkostningsforskellene ved fremstilling er meget små. Ved en glidende skala vil der sandsynligvis komme en ny kvalitet, der er et mellemprodukt mellem almindelig pilsnerøl og guldøl. Det vil gøre det vanskeligere at opretholde de meget store avanceforskelle mellem ølsorterne.

En anden barriere er den meget lille andel af engangsemballage i Danmark. Da øl og sodavand er en transporttunge vare, er det uforholdsmæssigt dyrt at transportere øl og sodavand i genbrugsflaske over lange afstande. Dels fylder og vejer genbrugsflasken mere end engangsflasker og dåser dels skal genbrugsflasken transporteres hjem igen.

Som følge af den afgiftsmæssige forskellige belastning af engangsemballager og genbrugsflasker, som følge af emballagernes forskellige egenskaber – kan det anføres, at de nationale producenter eventuelt derved kan opnå en lille fordel frem for udenlandske producenter.

Hjemlige tappere af mærkevarer sodavand burde ikke kunne få en højere pris end omkostningerne ved at parallelimportere sodavand fra udlandet. Den parallelimporterede vare vil imidlertid i praksis være i engangsemballage, og hjemlige tappere kan derfor holde en højere pris svarende til forskellen i transport – og emballageomkostningerne inkl. afgift.

Endelig udgør pant- og retursystemet en barriere, men tjener dog et miljøformål.

De forskellige barrierer har ført til, at Danmark har været blandt de lande, hvor importandelen er lavest.